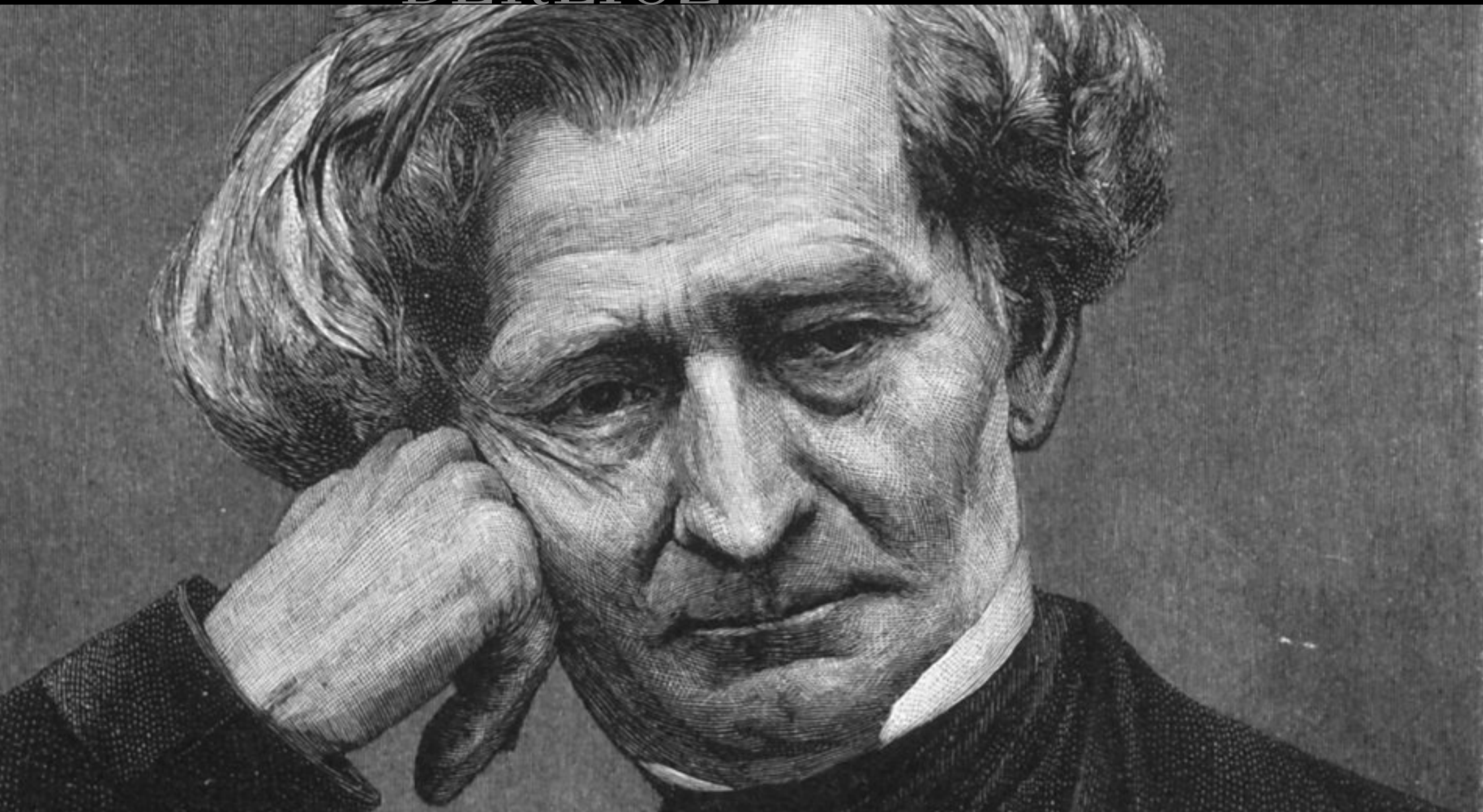

BERLIOZ

COLIN DAVIS

Ove godine obilježava se 150 godina od smrti Hectora Berlioza. Uobičajeno je da se za takve obljetnice ponudi veći broj novih snimaka sa djelima pojedinog skladatelja što je ovoga puta izostalo, pa smo ostali zatečeni malim brojem novo snimljenih nosača zvuka. Razlog ovome slučaju bez presedana je nesporna dominacija (oko pola stoljeća duga) dirigenta koji se prema ocjenama glazbene kritike skoro 40 godina vezuje uz skladateljevo ime kao ekskluzivni i uspješni tumač njegova idioma. Riječ je o interpretacijama Berlioza Colina Davisa. Razlog je jednostavan i teško ponovljivi jer on je jedini do sada snimio sve njegove opere, orkestralna djela, simfonijske drame, sakralnu glazbu i orkestralne pjesme, mnoge po prvi puta, i još uvijek su to nesporno najbolje izvedbe za većinu skladateljevih djela.

Colin Davis rođen je 1927. godine. Studirao je klarinet i tada nije uspio ostvariti želju za studijem dirigiranja, budući mu sviranje klavira nije zadovoljavalo izborni minimum umijeća za upis. Kasnih se '40-ih godina prošlog stoljeća po prvi puta (tijekom slučajne zamjene) na kratko prihvatio dirigiranja i otkrio, kako kaže, delikatnost orkestracije i osebnost boja Berliozovih melodija. U '50-im godinama prošlog stoljeća dobiva pravu priliku za dirigiranje, koju uspješno iskorištava, te uskoro postaje asistent i potom dirigent. I tako je počelo! Problema sa snimanjem "Berlioz projekta" bilo je već na samom početku kad je malo nedostajalo da čitav projekt preuzme EMI. No, vodeći ljudi Philipsa odlučili su stati iza Colina Davisa i njegovog "Berlioz projekta" i snimanje je nastavljeno kroz sljedećih dvadesetak godina. (AM)

Orkestralna djela

"Romeo et Juliette", "Symphony fantastique", "Grande Symphonie funebre et triomphale", "Harold en Italie", "Lélio", "Marche funebre", "Reverie et Caprice", orkestralna glazba iz "Les Troyens" i "La Damnation de Faust", uvertire

Philips 456 143 (6 CD)

Simfonijske drame: „Romeo et Juliette”, „La Damnation De Faust”; sakralna glazba: „L'Enfance du Christ”, „Requiem” i „Te Deum”; orkestralne pjesme: „Les nuits d'été”, „Lélio”, „La mort de Cléopâtre”, „Herminie” i „Pet pjesama”

Philips 462 252 (9 CD)

Opere

„Beatrice et Benedict”, „Benvenuto Cellini”, „Les Troyens”

Philips 456 143 (9 CD)

Ta tri kompleta mogu se uz malo sreće nabaviti i u zajedničkom izdanju uz neka preklapanja u prva dva kompleta - poimence to se odnosi na „Romeo and Julie” i „Lélio”.

Colin Davis - Hector Berlioz edition

J. Baker, N. Geda, R. Tear, London Symphony Orchestra, RCO, Orchestra of the Royal Opera House, C. Davis

Philips 473 936 ili 157 302 (24 CD)

Po mnogo čemu izvođenje i snimanje ovog ciklusa je bio slučaj za sebe. Naime, napredna i sofisticirana orkestracija, ekscentrična kombinacija nekonvencionalnog fraziranja, francuski lirizam, kombinacija romantičarske estetike, teatra i glazbene forme i klasičarske senzibiliziranosti za harmonije zahtijevali su novi pristup. Do pojave njegovih nosača zvuka svako od Berliozovih djela bilo je uglavnom interpretirano kao niz samostalnih cjelina, a Davis će biti prvi koji će djela revolucionarnog skladatelja (ovo je izrečeno bez trunke patetike) sustavno tumačiti s čvrstim osjećajem za strukturu i formu. Zavodljivo se i efektno nizanje epizoda, pojavom Davisa pokazalo, deplasiranim, površnim i ne idiomatskim. Naime, do tada interpretacije su temeljene na „tradiciji” po kojoj su djela bila puna pompoznosti, pretjerane dramatičnosti s gotovo ne kontroliranim emocijama i pregustog orkestralnog i pjevanog sloga, a uglavnom se snimala “Fantastična simfonija”, “Harold u Italiji” ili rjeđe „Rekvijem”. Ovoj inerciji podlegla su i mnoga velika imena, i njoj se robovalo sve do pojave mlade dirigentske garde '60-ih godina prošlog stoljeća i pojave nove muzikologije kada je Berlioz konačno dobio svoju dobru vilu u Colinu Davisu. Već je prvim snimkama on pokazao neusporediv talent za snažan i masivan, ali precizno oblikovani zvuk, kontrolirane emotivnosti, strogo unutar prisutne forme. Velike su se interpretativne snage u njegovoj viziji pretvorile u nadahnut, živ i pokretljiv aparat (tehničari Philipsa ovdje su odigrali važnu ulogu). Iz današnje se perspektive dojmi da je nesumnjivo ključnu ulogu u Davisovom uspjehu odigralo njegovo “smještanje”, ili shvaćanje, Berlioza negdje na sredokraći između klasičara u tretiranju forme i romantičara glede ekspresije.

I kritika i publika odmah je zamijetila taj neponovljiv odnos i sklad koji je vladao na relaciji dirigent-interpreti u snimkama Berliozovih djela

(slično se ponovilo s Davisovim tumačenjem Sibeliusa i donekle u Mozartovim operama, snimljenih također u tom razdoblju). O tome poglavito svjedoče snimke većih formi kada se Davisa u uspoređuje s drugim dirigentima. U manjim djelima dolazi do izražaja Davisov fascinantni osjećaj za prezentiranje delikatnih harmonijskih mijena, s rahlom zvučnom slikom karakterističnom za komorni zvuk (tu je cijeli Philipsov tim pokazao vrsnost) koja osigurava “prostor” svakom glazbalu tako da se ova delikatnost nameće kao temeljna značajka. Uz to je i tu prepoznatljivo tretiranje melodije, bez pre naglašavanja Berliozovih specifičnih, preciznih i suptilnih proigravanja s ritmom. Nadalje, tu je i impresivna pjevačka postava; čitava sjajna generacija predvođena s Janet Baker, Nikolai Gedom, Josephine Veasey, Robertom Tearom, Jules Bastinom... koja je pod Davisom ostavila trajni dokument o svojem umijeću. Upravo tu se krije i jedna od tajni Davisove veličine kao dirigenta - pridavanje posebne pažnje vokalima.

Njegovo naglašeno, ali suptilno praćenje glazbene logike koje se otklanja od pompozno ili ljepote pojedinog glazbenog efekta, postići da će ga i “čuvari” galske tradicije slaviti ga kao jedinog pravog interpreta nakon Markeviticha. Englezi, ne i Francuzi, navodit će Beechama, no sam Davis istaći će kako je on puno naučio od Kubelikovog tumačenja “Trojanaca”.

Do kraja '80-ih godina prošlog stoljeća snimanje ciklusa je dovršeno, a pozitivne reakcije bile su bez presedana, a nikada se nije dogodilo da se nečiji kompletni opus preporučuje u tumačenju jednoga dirigenta. S tehničke strane snimke se mogu opisivati samo u superlativima! Za preporučiti je nabavku preko Amazona budući su tvrtka Philips promijenila vlasnika, pa se ova kompletna edicija posljednji puta izdana 2003. godine teško nalazi.

Aleksandar Mihalyi